

Základní škola a mateřská škola Plesná, p. o.

PREVENTIVNÍ PROGRAM NA ŠKOLNÍ ROK 2024/2025

Vypracoval: Mgr. Lukáš Svoboda, školní metodik prevence

Schválil: Mgr. Václav Polívka, ředitel školy

Obsah

1. Úvod.....	2
2. Charakteristika školy.....	4
3. Analýza současného stavu	5
3.1 Vnitřní informační zdroje pro tvorbu PP	7
3.2 Vnější informační zdroje pro tvorbu PP	7
4. Cíle PP	9
4.1 Dlouhodobé cíle	9
4.2 Krátkodobé cíle	9
5. Aktivity v oblasti prevence	10
5.1 Aktivity zaměřené na žáky	10
6. Evaluace	18
7. Krizový plán.....	21
7.1 Šikana	22
7.2 Šikana zaměřená na učitele	23
7.3 Kyberšikana	24
7.4 Záškoláctví	25
7.5 Vandalismus.....	27
7.6 Krádež	27
7.7 Spektrum poruch příjmu potravy, sebepoškozování.....	28
7.8 Návykové látky (alkohol, tabákové výrobky, omamné látky...).....	29
7.9 Syndrom týraného, zneužívaného a zanedbaného dítěte – CAN.....	31
7.10 Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus	32

1. Úvod

Proces realizace prevence na naší škole zahrnuje všechny osoby (žáky, pedagogy, nepedagogy a rodiče) a subjekty (pedagogicko-psychologickou poradnu, Policii ČR, nestátní neziskové organizace, orgány sociálně právní ochrany dětí a mládeže apod.), které jsou nedílnými spoluúčastníky tohoto procesu.

Na tento proces dohlíží školní poradenské pracoviště, jehož součástí jsou školní metodik prevence, výchovný poradce, zástupkyně ředitele a třídní učitelé. Náplní školního poradenského pracoviště je zabezpečovat pedagogicko-psychologické poradenství ve škole, zajišťovat vzájemnou informovanost pedagogických pracovníků a vzájemnou kooperaci mezi pedagogy, případně mezi školou a rodiči, odborně a metodicky podporovat pedagogy i zákonné zástupce. Důležitá je také krizová intervence pro žáky a spolupráce s pedagogicko-psychologickou poradnou (dále PPP), speciálně pedagogickým centrem (dále jen SPC) a orgány sociálně právní ochrany dětí a mládeže (dále jen OSPOD).

Prevence rizikových jevů na naší základní škole zahrnuje především předcházení problémům s legálními návykovými látkami, šikanou a záškoláctvím, vychovává žáky ke zdravému životnímu stylu a dobrým mezilidským vztahům. Škola se snaží podchytit a řešit již první příznaky rizikového chování. Cílená prevence postupuje postupně celým obdobím školní docházky, a poskytuje tak žákům dostatek potřebných informací.

Jako rizikové chování chápeme takový typ chování, který vede ke zvýšení zdravotních, sociálních, výchovných a dalších rizik pro jedince nebo společnost. Jedná se zejména o:

a) agrese, šikanu, kyberšikanu a další formy kybernetické agrese, násilí, vandalismus, kriminalitu, delikvenci, intoleranci, antisemitismus, extremismus, rasismus, xenofobii a homofobii,

b) záškoláctví,

c) závislostní chování, netolismus, patologické hráčství (gambling),

d) užívání všech návykových látek, anabolik, medikamentů a dalších látek,

e) krádeže, ohrožení mravnosti a ohrožování mravní výchovy mládeže,

f) rizikové sporty a rizikové chování v dopravě, prevenci úrazů,

g) spektrum poruch příjmu potravy,

h) negativní působení sekt,

ch) rizikové sexuální chování,

i) syndrom týraných, zneužívaných a zanedbávaných dětí,

j) sebepoškozování, sebevražedné chování, psychické krize a duševní onemocnění.

Preventivní program (dále jen PP) je určen pro cílovou skupinu žáků ZŠ (6–15 let). Hlavním cílem PP školy je vytvořit pozitivní sociální klima, tj. prostředí vzájemné komunikace mezi žáky, učiteli i rodiči. Jde o konkrétní dokument školy zaměřený na výchovu žáků ke zdravému životnímu stylu, na jejich osobnostní a sociální rozvoj a rozvoj jejich sociálně komunikativních dovedností. PP je založen na podpoře vlastní aktivity žáků, pestrosti forem preventivní práce se žáky, zapojení celého pedagogického sboru školy a spolupráci se zákonnými zástupci žáků školy.

PP vypracovává na každý jeden školní rok školní metodik prevence. Na tvorbě a realizaci PP se podílejí všichni pedagogičtí pracovníci školy. Při tvorbě a vyhodnocování PP školní metodik prevence spolupracuje dle potřeby s metodikem prevence PPP.

Základním legislativním dokumentem, který upravuje oblast primární prevence rizikového chování ve školách a školských zařízeních, je školský zákon č. 561/2004 Sb., který ukládá povinnost vytvářet podmínky pro zdravý vývoj dětí, žáků a studentů a pro předcházení vzniku rizikového chování. PP vychází také z metodických pokynů MŠMT ČR, zejména z Metodického pokynu MŠMT k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních čj. 21291/2010-28 a Metodického pokynu ministryně

školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (čj. MŠMT-21149/2016).

PP vyjadřuje předpoklad, s jakým se budeme v rámci výchovně-vzdělávacího procesu snažit působit v zájmu udržení příznivého sociálního klimatu a k podpoře prevence rizikového chování. Je třeba chápat jej jako plán, který bude možné podle aktuálních situací a momentálních potřeb doplnit dalšími aktivitami pro žáky, pedagogický sbor i rodiče.

2. Charakteristika školy

Údaje o škole:

Název školy	Základní škola a mateřská škola Plesná, příspěvková organizace
IČ	71001930
REDIZO	600066525
Adresa školy	Školní 254, 351 35 Plesná
Ředitel	Mgr. Václav Polívka
Metodik prevence	Mgr. Lukáš Svoboda
Výchovný poradce	Mgr. Anna Horčíčková

Kontakty:

Telefon	736 481 607
E-mail	zsplesna@zsplesna.cz, pvapo@zsplesna.cz, slusv@zsplesna.cz
Web	www.zsplesna.cz

Zřizovatel:

Název	Město Plesná
Adresa	5. května 301, 351 35 Plesná
Telefon	354 562 138
E-mail	plesna@mestoplesna.cz
Web	www.mestoplesna.cz

3. Analýza současného stavu

Charakteristika školy – materiální, technické a prostorové vybavení

Základní škola a mateřská škola Plesná, p. o. je městskou školou, ve které se začalo vyučovat v roce 1910. Součástími subjektu je budova základní školy ve Školní ulici, včetně školní jídelny a školní družiny, tělocvična a budova mateřské školy v ulici Lázeňská. Škola je obklopena poměrně velkým pozemkem, jenž je využíván jako školní zahrada.

Škola je viditelná na několik set metrů, jelikož její vysoká budova stojící na kopci nad městem dominuje pohledu odkudkoliv z města. V přízemí se vyučuje první třída a jedna učebna zde slouží pro výuku hudební výchovy, dále je zde učebna využívaná především integrovanými žáky se SMP spolu s jejich učitelem. První patro je vyhrazeno pro třídy prvního stupně a jedna třída je využívána jako počítačová učebna. Ve druhém patře probíhá výuka tříd druhého stupně. Tato část prošla velkou stavební rekonstrukcí, kdy byly kompletně rekonstruovány čtyři učebny a bylo pořízeno jejich nové vybavení, aby došlo ke zkvalitnění výuky. Vedení školy sídlí v prvním patře ihned naproti schodům.

Školní budova má čtrnáct učeben, z toho devět odborných. K výuce tělesné výchovy slouží samostatná tělocvična, ovál s tartanovým povrchem a školní zahrada. Za školou se nachází hřiště s umělým povrchem, prvkem pro skok daleký a také část pozemku, který může sloužit jako relaxační i výuková zóna zároveň. Školní družina o dvou odděleních využívá jednu místnost s kabinetem v přízemí a místnost kuchyňky ve druhém patře pro starší děti. Zázemí školy je doplněno devíti kabinety, skladem učebnic a třemi kanceláři. Učitelé mají k dispozici jednu sborovnu.

Všechny třídy jsou vytápěny a dostatečně prosvětleny, jelikož mají velká okna. Chodby jsou vyzdobeny obrázky a výtvary dětí, což přispívá k lepší atmosféře na škole. Nacházejí se zde i informační tabule ze školního parlamentu, výsledky tělovýchovných událostí, fotografie nejlepších žáků, jsou zde také tabule výchovného poradce sloužící pro lepší orientaci žáků v dalším vzdělávání a také metodika prevence.

Výuka je realizována ve čtrnácti učebnách, z nichž většina slouží jako kmenové třídy. Každá z těchto učeben je vybavena počítačem, dataprojektorem a bezdrátovým připojením k internetu. Ze čtrnácti učeben je devět odborných, které slouží k výuce odborných předmětů. Ve škole jsou dvě počítačové učebny a vybavena počítači je také jazyková učebna. Lepšího vybavení se dočkala také zrekonstruovaná učebna přírodopisu, která je vybavena mikroskopy, a také multimediální učebna, které dominuje velká televize na zdi. Televizí je vybavená také učebna v přízemí pro výuku hudební výchovy. Skoro všechny učebny jsou vybaveny interaktivními tabulemi. Ve výuce je možno také použít tablety, které škola vlastní.

Charakteristika žáků (sociokulturní a národnostní charakteristika)

Školou navštěvují žáci z Plesné a jejích okolních částí (Lomničky a Vackova), případně Velkého Luhu a Lubů. Naše základní škola je spíše menší školou, v níž pedagogové znají v podstatě všechny žáky. Místní vyučující navíc znají jejich rodiče či rodinné zázemí. Do školy dochází také žáci z dětského domova v Plesné, což je odloučené pracoviště Dětského domova Karlovy Vary a Ostrov, p. o.

Charakteristika školního poradenského pracoviště

Školní preventivní tým:

Školní metodik prevence: **Mgr. Lukáš Svoboda**

Výchovný poradce, školní speciální pedagog: **Mgr. Anna Horčíčková**

Organizační pracovník se zaměřením na nadané žáky, zástupkyně ředitele: **Ing. Radka Dyčková**

Třídní učitel

Náplní školního poradenského pracoviště je zabezpečovat pedagogicko-psychologické poradenství ve škole, zajišťovat vzájemnou informovanost pedagogických pracovníků, zajišťovat vzájemnou kooperaci mezi pedagogy, případně mezi školou a rodiči, odborně a metodicky podporovat pedagogy i zákonné zástupce. Důležitá je také krizová intervence pro žáky a spolupráce s PPP, SPC a OSPOD.

Výchovný poradce zodpovídá za poskytování poradenských služeb ve škole, koordinuje spolupráci třídních učitelů a školního poradenského pracoviště, spolupracuje s PPP, SPC a OSPOD, vyhledává žáky, kteří potřebují pomoc v oblasti výchovy a vzdělávání a vyžadují zvláštní péči v oblasti psychického a sociálního vývoje, předkládá návrhy na postup a řešení problémů žáků, zabezpečuje pedagogicko-psychologické poradenství, sleduje chování žáků v průběhu školní docházky, pomáhá v kariérovém poradenství a spolupracuje se SŠ, firmami a ÚP, spolupracuje s metodikem prevence, třídními učiteli, rodiči nebo zákonnými zástupci a vede si záznamy o činnosti.

Školní metodik prevence spolupracuje se školním speciálním pedagogem, výchovným poradcem a třídními učiteli, vytváří a realizuje preventivní program, sleduje aktuální situaci ve škole, poskytuje metodickou pomoc pedagogickým pracovníkům k realizaci preventivního programu, spolupracuje s institucemi, které zajišťují odbornou pomoc v problematice prevence, zajišťuje informovanost žáků a zákonných zástupců o činnosti institucí, které poskytují pomoc žákům, kteří mají problémy se závislostmi nebo jinými negativními jevy, úzce spolupracuje s externími metodiky prevence, poskytuje konzultační a poradenskou pomoc zákonným zástupcům a vede si písemné záznamy o své práci.

Třídní učitel průběžně spolupracuje se školním metodikem prevence a výchovným poradcem, společně postupují v prevenci rizikového chování a pracují na jeho řešení, podílí se na pedagogické diagnostice vztahů ve třídě, sleduje rizikové jedince a skupiny žáků, vytváří vnitřní pravidla třídy a pozitivní sociální klima ve třídě, zprostředkovává spolupráci a komunikaci se zákonnými zástupci a předchází záškoláctví sledováním absence žáků. Třídní učitel 1. třídy spolupracuje s učitelkami MŠ a dostává od nich informace o žácích, neboť většina z nich přechází do 1. třídy právě z naší MŠ.

Vyučující z pedagogického sboru začleňují preventivní témata do výuky jednotlivých předmětů, konkrétní problémy z oblasti prevence konzultují s metodikem prevence, výchovným poradcem a vedením školy, posilují pozitivní sociální klima ve škole, diagnostikují a intervenují včasně při vzniku rizikového chování a odhalují projevy asociálního chování mezi žáky.

Každý pedagogický pracovník je seznámen na začátku školního roku s metodickými pokyny a doporučeními MŠMT, ze kterých vychází preventivní program, a s bezpečnostními opatřeními školy.

Rizikové oblasti a riziková prostředí ve škole

Mezi základní formy rizikového chování, kterým se cíleně snažíme předcházet, patří záškoláctví, zejména skryté záškoláctví, kdy je absence bezdůvodná, ale rodiči omluvená. Dalšími formami rizikového chování jsou šikana a kyberšikana, jejichž problematika se stává častou náplní besed s odborníky. Dalšími formami jsou rasismus, xenofobie, kriminalita, delikvence, užívání návykových látek (hlavně tabákové výrobky, výrobky určené ke kouření a nikotinové sáčky, alkohol a drogy), netolismus (virtuální drogy – televize, filmy...), gambling (patologické hráčství), vandalismus a jiné formy násilí vůči majetku. Rizikové prostory, které poskytují příležitost k agresi, vandalismu a krádežím, jsou žákovské toalety, šatny, prostranství před budovou školy a školní hřiště, kam je žákům umožněn vstup i po výuce. Rada těchto míst je střežena kamerovým systémem. K minimalizaci projevů podobného jednání škola dbá na důsledné dodržování dozoru a dohledu nad žáky a vyžaduje dodržování školního řádu. Řešíme především problémy, které souvisí s nevhodným chováním žáků na 2. stupni.

Snažíme se zajistit včasnou intervenci v případech domácího násilí, týrání, zneužívání a zanedbávání, ohrožování mravní výchovy mládeže, poruch příjmu potravy a sebepoškození.

3.1 Vnitřní informační zdroje pro tvorbu PP

Databázi vnitřních informačních zdrojů tvoří aktuální dokumenty, směrnice, vyhlášky školy a webové stránky školy. V tištěné a elektronické podobě je k dispozici školní řád, ŠVP ZŠ, elektronickou formou se lze obrátit na členy školního poradenského pracoviště.

3.2 Vnější informační zdroje pro tvorbu PP

Škola pracuje zejména s těmito organizacemi:

Odborná a metodická pomoc:

Pedagogicko-psychologická poradna Cheb:

Palackého 108, 350 02 Cheb

Metodik prevence: Bc. Veronika Trabelsi, DiS. (vihnaskova@pppkv.cz), tel. 731 692 349

Psycholog: Mgr. Lenka Brodská (lbrodska@pppkv.cz), tel. 724 291 191

Speciální pedagog: Mgr. Lukáš Petřík (lpetrik@pppkv.cz), tel. 702 154 620

Krajský úřad Karlovarského kraje:

Závodní 353/88, 360 21 Karlovy Vary – Dvory

Krajský školský koordinátor prevence: Ing. Eva Cíhová (eva.cichova@kr-karlovarsky.cz), tel. 345 222 446

Vedoucí odboru sociálních věcí: Ing. Petra Maněnová (petra.manenova@kr-karlovarsky.cz), tel. 354 222 240

Vedoucí oddělení rozvoje sociálních služeb: Mgr. Jarmila Pavlásková Petřeková (jarmila.pavlaszkova@kr-karlovarsky.cz), tel. 354 222 592

Vedoucí oddělení sociálně-právní ochrany dětí: Mgr. Miluše Merklová (miluse.merklova@kr-karlovarsky.cz), tel. 354 222 497

V edoucí oddělení bezpečnosti a prevence: Ing. Bc. Šárka Benešová (sarka.benesova@kr-karlovarsky.cz), tel. 354 222 575, 739 604 886

Koordinátor pro romské záležitosti, národnostní menšiny a integraci cizinců: Mgr. Pavel Vaculík (pavel.vaculik@kr-karlovarsky.cz), tel 354 222 522

Středisko výchovné péče Karlovy Vary:

Sportovní 28, 360 01 Karlovy Vary – Dolní Drahovice

Speciální pedagožka: Mgr. Libuše Hoyerová (libuse.hoyerova@svpkvary.cz), tel. 777 355 844

Speciálně pedagogické centrum Cheb:

Hradební 17, 350 02 Cheb

Speciální pedagogové: Mgr. Iva Habartová (i.habartova@specskozy.eu), tel. 733 625 903

Mgr. Bohuslava Prokopcová (b.prokopcova@specskozy.eu), tel. 702 268 127

Psycholog: Mgr. Svatava Musilová (s.musilova@specskozy.eu), tel. 702 268 131

OSPOD Cheb:

26. dubna 4, 350 02 Cheb

Vedoucí oddělení sociálně-právní ochrany dětí: Bc. Renata Bartáková
(bartakova@cheb.cz), tel. 354 440 248

Terénní sociální pracovník: Bc. Anna Kozová, DiS. (kozova@cheb.cz), tel. 354 440 243

Policie ČR:

Územní koordinátorka prevence: nrap. Julie Gladavská (julie.gladavska@pcr.cz), tel. 727 876 858

Obvodní oddělení Plesná
5. května 219, 351 35 Plesná
tel. 974 372 740

Dětský lékař:

MUDr. Jana Tomčalová, tel. 737 856 839; 354 594 945
Česká 273, 351 34 Skalná

Další kontakty:

Sdružení Světlo Kadaň, a.s., (karlovarská kancelář: K – centrum Karlovy Vary)

tel. 727 954 163

Kontaktní pracovnice Centra Karlovy Vary: Bc. et Bc. Petra Broumská
(vedouci.prevence.svetlozs@seznam.cz), tel. 725 961 795

Linky pomoci pro děti:

Psychosociální centrum Acorus - tel. 283 892 772, e-mail: info@acorus.cz, www.acorus.cz

Přímá pomoc dětem, které se staly oběťmi domácího násilí.

Linka bezpečí - tel. 116 111, pomoc@linkabezpeci.cz, www.linkabezpeci.cz

Pomáhá v tíživých životních situacích.

Linka pro rodinu a školu - tel. 116 000, www.linkaztracenedite.cz

Pomáhá dětem, které uvažují o útěku z domova, byly uneseny, zneužity apod.

Centrum pro léčbu poruch příjmu potravy Praha – tel. 224 965 053, www.anabell.cz

E-bezpečí – www.napisnam.cz

Rodičovská linka – tel. 840 111 234

Pomáhají řešit problémy kyberšikany.

Informační portály institucí, které se problematikou prevence rizikového chování zabývají:

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy: www.msmt.cz

Záchranný kruh: www.zachrannykruh.cz

Dále např. informační portály www.rodina.cz, www.drogy-info.cz, www.bezcigaret.cz, www.clovekvtisni.cz, www.jsns.cz, www.odrogach.cz

Informační portály k problematice kyberbezpečí: www.osprch.cz, www.preventivni-aktivity.cz, www.digitalnizdravideti.cz, www.e-bezpeci.cz, www.bezpecnenanetu.cz, www.nukib.cz, www.podaneruce.cz

Další informační portály:

Kouření:

www.nekuratka.cz

Drogy:

www.odrogach.cz; www.sananim.cz; www.drogy-info.cz; www.podaneruce.cz;
www.prevcentrum.cz; www.drogy.net; www.alkoholik.cz; www.alkoholmetr.cz

Šikana:

www.linkabezpeci.cz

Kyberšikana:

www.bezpecne-online.cz; www.sikana.org; www.e-bezpeci.cz

Poradenská linka Rizikové chování v dopravě:

www.ibesip.cz (dopravní výchova)

Sexuální rizikové chování:

www.sexus.cz

4. Cíle PP

Cílem primární prevence je zvýšit odolnost dětí a mládeže vůči rizikovému chování. Při realizaci tohoto programu chceme žáky vést k sebevědomí, správnému sebehodnocení, stanovení si reálných cílů v životě, k poznání sebe sama, k zvládnutí stresu a k dovednostem řešit své problémy bez pomoci léků a jiných návykových látek (ve spolupráci s rodiči a dalšími dospělými). K tomuto cíli využíváme různých metod aktivního sociálního učení, individuálního přístupu k žákům apod.

4.1 Dlouhodobé cíle

- vytváření kvalitního prostředí ve třídách a škole,
- trvalé sledování a vyhodnocování problematiky rizikového chování, poskytování informací o úspěšných i neúspěšných řešeních,
- v rámci DVPP rozvíjet klíčové dovednosti pedagogů,
- je poskytována nabídka pomoci pro žáky, kteří potřebují řešit subjektivně náročné životní situace,
- vytvářet a aktualizovat strategii prevence školní neúspěšnosti, seznamovat s ní pedagogy školy a vyhodnocovat její účinnost,
- vést žáky ke správnému sebehodnocení, stanovení si reálných cílů, poznání sebe sama, zvládnutí stresu, k dovednostem řešit problémy a tím zvýšit jejich sebevědomí a odolnost vůči rizikovému chování (poskytováním informací, podpůrnými programy),
- reagovat na aktuální stav prevence rizikového chování,
- včas odhalit projevy fyzického a psychického násilí mezi žáky a neprodleně se zabývat jejich řešením,
- spolupracovat s rodiči žáků – nabízet všem rodičům možnost individuální konzultace a setkání na třídních schůzkách; rodiče mají možnost navštívit výuku a zapojit se do průběhu akcí pořádaných školou, kde poznávají prostředí školy a lépe chápou potřeby svých dětí ve škole; informovat rodiče o PP třídními učiteli na třídních schůzkách,
- vytvářet podmínky pro příznivé pracovní klima a zdravý pracovní režim žáků a učitelů,
- optimalizovat vztahy mezi žáky, učiteli a ostatními zaměstnanci školy,
- aktuálně informovat pedagogy o všech problémech, které se vyskytnou u žáků školy,
- vytvořit důvěryhodné poradenské služby pro učitele, žáky a rodiče v rámci školního poradenského pracoviště, spolupracovat se všemi institucemi a organizacemi v oblasti prevence,
- pokračovat ve všech aktivitách, které se nám osvědčily a dobře fungují,
- podporovat činnost všech zájmových kroužků,
- poskytovat informace prostřednictvím webových stránek školy.

4.2 Krátkodobé cíle

- aktualizace dokumentů – preventivní program, řád školy, krizový plán,

- rozšíření informačního zázemí na webových stránkách školy – na samostatné záložce Prevence dávat k náhledu důležité informace pro rodiče a širší veřejnost za účelem poskytnutí aktualit, důležitých kontaktů,
- zvýšení kvalifikace pedagogických pracovníků v oblasti prevence prostřednictvím školení a vzdělávacích akcí, zejména práce se třídou, prevence šikany, podpora dobrých vztahů na pracovišti a komunikace s rodiči žáků,
- zlepšení způsobu komunikace s rodiči z důvodu častého nezájmu rodičů o dění ve škole (např. absencí na třídních schůzkách),
- spolupráce s odborníky – besedy, přednášky,
- zapojování žáků do dění ve škole,
- neprodlené řešení problémových situací.

5. Aktivity v oblasti prevence

Oblast prevence je součástí Školního vzdělávacího programu Škola v přírodě, příroda ve škole a jeho naplňování je závazné pro všechny pedagogy.

Stanovenými vzdělávacími cíli jsou výchova ke zdravému životnímu stylu, prevence zneužívání návykových látek a prevence rizikového chování.

Vytyčené vzdělávací cíle jsou naplňovány v rámci výuky na prvním i druhém stupni školy v řadě vyučovacích předmětů. S tématy z oblasti prevence se pracuje ve vzdělávacích oblastech Člověk a jeho svět, Jazyk a jazyková komunikace, Informatika, Člověk a zdraví, Člověk a společnost, Člověk a příroda a průřezových tématech.

K práci s jednotlivými tématy jsou využívány metody výkladu, samostatné práce, práce s médii, skupinová práce, projekty, besedy a přednášky.

5.1 Aktivity zaměřené na žáky

Primární prevenci na prvním stupni zajišťuje především třídní učitelka. S jednotlivými tématy se žáci setkávají v rámci vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět/Prvouka. Na druhém stupni je potřeba prevenci dobře zkoordinovat, aby nedocházelo k překrývání témat v různých ročnících. S tématy z oblasti prevence se pracuje v předmětech výchova k občanství, výchova ke zdraví, okrajově v přírodopisu, chemii, informatice, českém jazyce a literatuře, anglickém jazyce, zeměpisu, dějepisu, tělesné výchově, osobnostní a sociální výchově a mediální výchově.

Učitelé by měli v rámci aktivit dosáhnout těchto cílů:

- klást důraz na výchovu žáků a usilovat o zlepšení klimatu školy, mít k žákům partnerský přístup,
- zavádět ve větší míře do výuky efektivní metody, jako je skupinové (kooperativní) vyučování, kterým vedeme žáky k týmové práci, k vzájemné pomoci, sounáležitosti a vzájemnému respektu,
- využít dobrého vybavení školy informačními technologiemi a vést žáky k jejich využívání, současně podporovat zavádění a využívání výpočetní techniky do všech předmětů a tříd,
- k žákům přistupovat individuálně, věnovat se žákům se speciálními vzdělávacími potřebami, i žákům nadaným, těm umožňovat zúčastňovat se soutěží školního i okresního charakteru, umožňovat jim prezentovat se a rozvíjet své schopnosti a nadání,
- usilovat nejen o rozvoj intelektových schopností, ale i nadání sportovního či uměleckého; toto nadání podporovat a rozvíjet,
- věnovat pozornost prevenci různými, pro žáky přitažlivými formami, seznamovat se s rizikovým chováním a otevřeně s žáky o tomto chování komunikovat,
- usilovat o zlepšení spolupráce s rodiči.

5.1.1 Tematické bloky ve výuce zaměřené na prevenci rizikového chování

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

Prvouka, Vlastivěda, Přírodověda

1. ročník

Místo, kde žijeme

- Orientace v místě bydliště – nebezpečí v nejbližším okolí
- Bezpečnost v dopravním provozu – cesta do školy, riziková místa a situace

Lidé kolem nás

- Rodina – postavení jedince v rodině, role členů
- Mezigenerační vztahy – role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi
- Chování lidí – vlastnosti lidí
- Pravidla slušného chování
- Život a funkce rodiny

Lidé a čas

- Chování lidí – ohleduplnost, etické zásady, zvládání vlastní emocionality
- Rizikové situace, rizikové chování, předcházení konfliktům

Člověk a jeho zdraví

- Péče o zdraví – zdravý životní styl, správná výživa, pitný režim
- Osobní bezpečí – ochrana proti zneužívání
- Krizové situace – vhodná a nevhodná místa pro hru, označování nebezpečných látek
- Dopravní značky, přecházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích (bezpečnostní prvky)
- Přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví, čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku
- Mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená – postup v případě ohrožení (varovný signál, evakuace, zkouška sirén),
- Požáry (příčiny a prevence vzniku požárů, ochrana a evakuace při požáru)
- Integrovaný záchranný systém

2. ročník

Jsem školák

- Zásady slušného chování ve škole i mimo školu, pravidla školního řádu, vztahy mezi spolužáky

Lidé kolem nás

- Soužití lidí, mezilidské vztahy, komunikace
- Chování lidí – ohleduplnost, etické zásady, zvládání vlastní emocionality
- Rizikové situace, rizikové chování, předcházení konfliktům

Místo, kde žijeme

- Cesta na určené místo, dopravní značení, riziková místa a situace
- Dopravní značky, přecházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích, bezpečnostní prvky
- Orientace v místě bydliště a okolí školy – základní pravidla pro chodce

Člověk a jeho zdraví

- Péče o zdraví – drobné úrazy a poranění, první pomoc, přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví
- Přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví, čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku
- Osobní bezpečí – chování v rizikovém prostředí

- Krizové situace – vhodná a nevhodná místa pro hru
- Označování nebezpečných látek
- Dopravní značky, předcházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích (bezpečnostní prvky)
- Mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená, postup v případě ohrožení – varovný signál, evakuace, zkouška sirén
- Požáry – příčiny a prevence vzniku požárů, ochrana a evakuace při požáru, Integrovaný záchranný systém

3. ročník

Místo, kde žijeme

- Cesta z domova do školy, riziková místa a situace

Člověk a jeho zdraví

- Péče o zdraví – intimní a duševní hygiena, denní režim
- Péče o zdraví – zdravý životní styl, správná výživa, pitný režim
- Osobní bezpečí – bezpečné chování v rizikovém prostředí
- Dopravní značky, přecházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích (bezpečnostní prvky)
- Přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví, čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku
- Mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená – postup v případě ohrožení

4. ročník

Člověk a jeho zdraví

- Krizové situace – vhodná a nevhodná místa pro hru, označování nebezpečných látek
- Přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví, čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňové linky

Lidé kolem nás

- Chování lidí – ohleduplnost, etické zásady, zvládnání vlastní emocionality
- Rizikové situace, rizikové chování, předcházení konfliktům
- Základní lidská práva a práva dítěte
- Práva a povinnosti žáků školy – základní pravidla soužití ve škole

5. ročník

Člověk a jeho zdraví

- Péče o zdraví – zdravý životní styl, správná výživa, pitný režim
- Výběr a způsoby uchovávání potravin, vhodná skladba stravy
- Nemoci přenosné a nepřenosné – ochrana před stykem s cizí krví (úrazy, nalezené injekční stříkačky aj.)
- Intimní a duševní hygiena – význam osobní a intimní hygieny, denního režimu
- Sociálně patologické jevy – negativní vliv kouření, alkoholu, drog, násilí, hracích automatů apod. na kvalitu lidského života
- Návykové látky – návykové látky, hrací automaty a počítače, závislost, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií
- Bezpečné chování v rizikovém prostředí
- Mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená – postup v případě ohrožení (varovný signál, evakuace, zkouška sirén), požáry, integrovaný záchranný systém
- Prevence nemocí a úrazů
- První pomoc
- Krizové situace – vhodná a nevhodná místa pro hru, označování nebezpečných látek

- Dopravní značky, přecházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích (bezpečnostní prvky)
- Přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví, čísla tísňového volání, správný způsob volání

Lidé kolem nás

- Základní globální problémy – sociální, konzumní společnost, přírodní prostředí, principy demokracie
- Chování lidí – ohleduplnost, etické zásady, zvládnání vlastní emocionality
- Rizikové situace, rizikové chování, předcházení konfliktům

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Český jazyk a literatura

1.–9. ročník

- Komunikace, zásady zdvořilé komunikace
- Sdělení údajů o sobě a rodině neznámé osobě
- Mezilidské vztahy

Anglický jazyk

8.–9. ročník

- Zdraví, zdravý životní styl, sport
- Přátelství, vztahy, rodina, generační rozdíly
- Šikana

Vzdělávací oblast: Informatika

Informatika

4.–9. ročník

- Zásady bezpečnosti práce a prevence zdravotních rizik spojených s dlouhodobým využíváním výpočetní techniky
- Internet – základní orientace, bezpečnost na internetu

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost

Dějepis

9. ročník

- Holocaust – nepřijatelnost z hlediska lidských práv
- Globální problémy lidstva – antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv

Výchova k občanství

6. ročník

- Rodina – Postavení jedince v rodině a role členů rodiny, vztahy v rodině, rodinné problémy – harmonické vztahy mezi členy rodiny (vzájemná pomoc, důvěra) pro zdravý vývoj dítěte, funkce a vývoj rodiny – příčiny rodinných problémů a vhodné způsoby řešení, vliv rodiny na rozvoj osobnosti dítěte, komunikace v rodině, mezi vrstevníky a ve společnosti dospělých
- Národnostní menšiny – rasismus, nacionalismus, vlastenectví

7. ročník

- Masová kultura, masmédiá (prostředky masové komunikace, vliv masmédií na utváření masové kultury a veřejného mínění a na chování lidí)

8. ročník

- Lidská práva (základní lidská práva, práva dítěte, úprava lidských práv a práv dětí v dokumentech, poškozování lidských práv, diskriminace)
- Protiprávní jednání (pojem protiprávního jednání trestní postižitelnosti; postihy protiprávního jednání)
- Dětská krizová centra, linky důvěry

9. ročník

- Životní názor (víra, náboženství, náboženské sekty, svoboda a tolerance, závislost a samostatnost)
- Podobnost a odlišnost lidí
- Přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi
- Problémy lidské nesnášenlivosti – projevy rasové nesnášenlivosti, šikana
- Lidská solidarita (pomoc člověku v nouzi, potřební lidé ve společnosti)
- Mezinárodní vztahy
- Vztahy mezi lidmi (osobní a neosobní vztahy, přátelství, party, skupiny, láska) – významná světová náboženství, církve a náboženská hnutí

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda

Chemie

8. ročník

- Zásady bezpečné práce v chemické učebně
- První pomoc při úrazech v chemické učebně

9. ročník

- Drogy, alkoholismus, nebezpečné látky

Přírodopis

8. ročník

- Ochrana zdraví, zásady první pomoci
- Vliv kouření, alkoholu a drog, anabolika
- Nebezpečí pohlavních chorob, AIDS
- Poruchy příjmu potravy

Zeměpis

9. ročník

- Obyvatelstvo – lidské rasy, xenofobie, světová náboženství

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví

Tělesná výchova

1.–9. ročník

- Bezpečnost při pohybových činnostech – rizika sportování
- Význam pohybu pro zdraví – odmítnutí drog a jiných škodlivin jako neslučitelné se zdravím a sportem

Výchova ke zdraví

7. ročník

- Duševní a tělesné zdraví – zdraví, zdravý životní styl, prevence, výchova ke zdraví
- Alternativní výživa a poruchy výživy
- Vliv výživy na zdravotní stav lidí
- Podpora zdravého životního stylu, programy podpory zdraví
- Drogy kolem nás – nejčastěji užívané drogy, účinky drog, vznik závislosti, drogy a legislativa, závislost, odmítnutí drogy, jak pomoci?
- Nebezpečné situace, skupina vrstevníků a násilí – nebezpečí ohrožující zdraví a život, násilí v rodině a ve škole, obrana proti násilí, šikana, agresivita, fyzická agresivita, agresor, oběť, asertivita, bezpečné sportování, sexuální zneužívání, úpal, úžeh, alergie, první pomoc, ošetření
- Nebezpečný internet – kyberšikana
- Bezpečný pohyb v rizikovém prostředí, sebeochrana a vzájemná pomoc v rizikových situacích a v situacích ohrožení
- Násilí v sexualitě
- Dopad vlastního jednání a chování při komunikaci – domácí násilí, obrana proti domácímu násilí
- Lidská společnost a násilí
- Způsoby chování v krizových situacích – nebezpečí spojená s krizovými situacemi, včetně oblasti šikanování
- Agresivita
- Krizová centra
- Bezpečné sportování, bezpečnost silničního provozu
- Hlavní zásady první pomoci, nácvik první pomoci
- Klasifikace mimořádných událostí, varovný signál a jiné způsoby varování, základní úkoly ochrany obyvatelstva, evakuace, činnost po mimořádné události, prevence vzniku mimořádných událostí

9. ročník

- Prevence civilizačních chorob
- Preventivní lékařské prohlídky
- Význam zdravé výživy pro aktivní život
- Pohybový režim – pravidla zdravého životního stylu
- Výživa a zdravotní stav člověka
- Rizikové chování (alkohol, aktivní a pasivní kouření)
- Drogy – společenská nebezpečnost drog, důvody vzniku závislosti, jak se nestát závislým, kde hledat pomoc, drogy a sport
- První pomoc při otravě návykovými látkami
- Patologické hráčství
- Poskytování první pomoci
- Lidská společnost a násilí
- Vandalismus, kriminalita mládeže
- Bezpečnost v silničním provozu a dodržování pravidel bezpečnosti – rizika silniční a železniční dopravy, vztahy mezi účastníky silničního provozu, včetně zvládnutí agrese, dopravní nehody

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova

7. ročník

- Ohrožení drogami a návykovými látkami
- Duševní hygiena
- Psychická onemocnění, násilí mířené proti sobě samému

8. ročník

- Vyrovnávání se s problémy – řešení problémových situací

9. ročník

- Odmítání šikany a závislostí
- Zaujímaní hodnotových postojů a rozhodovacích dovedností pro řešení problémů v mezilidských vztazích

Mediální výchova

8.–9. ročník

- Odhalování rasistických, xenofobních názorů, postojů a předsudků v médiích
- Předsudky
- Násilí v médiích

5.1.2 Programy specifické prevence

Specifická primární prevence – aktivity a programy, které jsou zaměřeny na předcházení a omezování výskytu jednotlivých forem rizikového chování žáků. Jedná se o:

- a) všeobecnou prevenci, která je zaměřena na širší populaci, aniž by byl dříve zjišťován rozsah problému nebo rizika,
- b) selektivní prevenci, která je zaměřena na žáky, u nichž lze předpokládat zvýšený výskyt rizikového chování,
- c) indikovanou prevenci, která je zaměřena na jednotlivce a skupiny, u nichž byl zaznamenán vyšší výskyt rizikových faktorů v oblasti chování, problematických vztahů v rodině, ve škole nebo s vrstevníky.

Rádi bychom zařadili tyto osvědčené aktivity primární prevence:

A) Typ programu: Přednášky s Policií ČR

Realizátor: Policie ČR

Cílová skupina: Všechny ročníky dle seznamu přednáškových činností do školských zařízení

Finanční náklady: Zdarma

Datum realizace: Dle volných termínů Policie ČR

B) Typ programu: Adaptační kurz pro 6. ročník

Realizátor: Škola

Cílová skupina: 6. ročník

Finanční náklady: Dotace z dotačního programu Karlovarského kraje „PROGRAM NA PODPORU ZÁKLADNÍCH A STŘEDNÍCH ŠKOL V OBLASTI PREVENCE RIZIKOVÝCH TYPŮ CHOVÁNÍ“, škola, žáci

Datum realizace: 16.–18. 9. 2024

Charakteristika programu:

Adaptační kurz zahrnuje třídní pobyt žáků 6. ročníku v penzionu na Božím Daru, během kterého žáci absolvují různé adaptační aktivity pod vedením školního metodika prevence a pracovníků spolku Světlo Kadaň, který se zaměřuje na rozvoj preventivních činností. Žáci se pomocí tohoto pobytu, během kterého poznají také danou oblast, lépe vypořádají s přechodem

na 2. stupeň, který občas bývá velmi náročný, a mohou také lépe poznat své spolužáky a nového třídního učitele.

Cíl adaptačního kurzu:

Podpora vzájemného poznání, koheze třídního kolektivu (vztahy mezi žáky, vztahy s třídním učitelem)

C) Typ programu: **Aktivity pro rodiče**

Realizátor: škola

Cílová skupina: rodiče žáků/zákonní zástupci žáků a přátelé školy

Finanční náklady: Zdarma

Datum realizace: Průběžně

Charakteristika aktivit:

Třídní schůzky jsou pořádány 2x ročně. 1. a 6. třída má třídní schůzky 3x ročně, rodiče ostatních tříd mají v ten den možnost individuální konzultace s vyučujícími. Třídní schůzky jsou vedeny třídními učiteli a rodiče mají v době jejich konání možnost vyhledat i jiné vyučující, vedení školy, školního metodika prevence nebo výchovného poradce. V rámci primární prevence je tímto způsobem poskytován základní informační servis (seznámení se školním řádem a preventivní strategií školy).

Konzultační hodiny vyučujících, školního metodika prevence i výchovného poradce jsou stanoveny na konkrétní dobu. Po domluvě lze využít i jiných možných termínů k osobní konzultaci.

Mezi další běžné formy komunikace s rodiči také pasivní formy informování – písemná sdělení, informace na webu školy nebo komunikace v portálu Škola OnLine.

5.1.3 Programy nespecifické prevence

Nespecifická primární prevence – veškeré aktivity podporující zdravý životní styl a osvojování pozitivního sociálního chování prostřednictvím smysluplného využívání a organizace volného času, například zájmové, sportovní a volnočasové aktivity a jiné programy, které vedou k dodržování určitých společenských pravidel, zdravého rozvoje osobnosti, k odpovědnosti za sebe a své jednání. Tento typ prevence je významný v kontextu aplikace různých efektivních a vyhodnotitelných specifických programů.

Uskuteční se tyto akce:

A) Typ programu: **Vánoční dílny**

Cílová skupina: 1.–9. ročník, rodiče a přátelé školy

Charakteristika akce:

Odpoledne pro žáky i rodinné příslušníky s kulturním programem a výrobou vánočních dekorací a dárků, které mají rodinní příslušníci možnost od žáků zakoupit.

B) Typ programu: **Zájmové volnočasové a doučovací kroužky**

Cílová skupina: 1.–9. ročník

Charakteristika akce:

Odpolední činnosti organizované v rámci družiny i mimo ni v prostorách školy a jejím okolí. Škola v rámci hudebních činností spolupracuje se ZUŠ Luby a ve spolupráci s DDM Luby organizuje sportovní a umělecké činnosti.

6. Evaluce

Předmětem hodnocení je PP za školní rok 2023/2024.

6.1 Preventivní aktivity za školní rok 2023/2024

Ve školním roce 2023/2024 proběhly na naší škole tyto preventivní aktivity:

DATUM	NÁZEV	TŘÍDA	POZNÁMKA
25. 9., 26. 9.	Adaptační kurz	6. A	Proběhl pod vedením metodičky prevence Mgr. Lukáčové z PPP v Chebu za účelem stmelení kolektivu, lepšího poznání žáků se svými spolužáky a třídním učitelem a lepším přechodem žáků na druhý stupeň.
21. 9.	Návštěva policejní stanice	4. A	Návštěva policejní stanice OOP Plesná v rámci Ajaxova zápisníku.
22. 9.	Den zdraví a bezpečí	4. + 7. A	Den IZS v areálu Krajinka v Chebu, kde se žáci seznámili s důležitostí preventivních vyšetření a zároveň se naučili zvládnout základy poskytování první pomoci. Součástí programu byly i ukázky zásahu hasičů, policistů a záchranářů.
18. 10., 23. 10.	Sociometrie	6. A	Snímání + práce se třídou
23. 10.	Adaptační aktivity	5. A	Proběhly pod vedením metodičky prevence Mgr. Lukáčové z PPP v Chebu za účelem zlepšení klimatu ve třídě a zlepšení vztahu mezi žáky a třídní učitelkou.
9. 11., 26. 4., 20. 6.	Ajaxův zápisník	3. A	Preventivní projekt Krajského ředitelství policie Karlovarského kraje zaměřený na různé problematiky (dopravní výchova, závislosti, mezilidské vztahy – šikana, trestné činy, internetová komunikace, komunikace mobilním telefonem, ochrana soukromí).
20. 12.	Přednáška KKN	8. + 9. A	Přednáškový výukový program se zaměstnanci Karlovarské krajské nemocnice.
20. 2.	Dopravní výchova	2. A	Primární prevence Policie ČR se zaměřením na dopravní výchovu a rizikové chování v dopravě.
20. 2.	Zebra se za Tebe nerozhlédne	4. A	Celorepublikový projekt Policie ČR, jehož úkolem je žákům přiblížit základy dopravní výchovy. K práci se využívá policií vytvořený pracovní sešit.
21. 2.	Bezpečně doma	5. A	Preventivní projekt Krajského ředitelství policie Karlovarského kraje zaměřený na problematiku domácího násilí. K práci se využívá policií vytvořený pracovní sešit s příběhem, hrami, cvičeními a dalšími aktivitami.

21. 2.	Šikana	6. A	Primární prevence Policie ČR se zaměřením na šikanu. Žákům se vysvětlí, co je to šikana, jak ji poznat a jak se jí bránit.
8. 4.	Tvoje cesta online	7. A	Preventivní projekt Policie ČR s cílem ukázat žákům na vybraných případech způsoby, jakým internetoví predátoři oslovují své potenciální oběti, jak s nimi manipulují a jakých veřejně dostupných informací využívají.
8. 4.	Tvoje cesta načisto	8. A	Primární protidrogová prevence Policie ČR. Program je veden formou interaktivní přednášky založené na promítání skutečného příběhu, proložené soutěžní hrou a doplněné odborným výkladem policisty k vybraným pojmům trestního a přestupkového práva vztahujícího se k problematice návykových látek, jejich užívání, podávání a prodeje.
Od 2. 5.	Hrdinové FAST	1. stupeň	Výukový program pro školáky a předškoláky ve věku od 5 do 10 let, který se zaměřuje na nácvik pomoci druhému při mozkové mrtvici. Cílem programu je naučit děti rozpoznat příznaky této nemoci pomocí jednoduché metody FAST a třeba i zachránit život.
31. 5.	Den ochrany člověka za mimořádných událostí	1.–9. A	Den, během kterého se lépe poznávali žáci napříč všemi ročníky. Pomocí úkolů na stanovištích se seznámili s mimořádnými událostmi a tím, jak se při nich zachovat. Seznámili se také s činností SDH a Českého červeného kříže.
4. 6.	KiVa testování	5. A	Dotazníkové šetření KiVa, které se zaměřuje na prevenci a snížení výskytu šikany.
11. 6.	KiVa testování	3. A	Dotazníkové šetření KiVa, které se zaměřuje na prevenci a snížení výskytu šikany.

6.2 Zhodnocení – pozitiva, negativa

6.2.1 Pozitiva – co se nám daří

V naší škole je prevence zajišťována především díky aktivitám školy, PPP a díky přednáškám Policie ČR. Do primární prevence se začleňují členové školského poradenského pracoviště.

Ve školním roce 2023/2024 opět organizovala na začátku školního roku škola pod vedením metodičky prevence PPP pro 6. třídu adaptační kurz za účelem lepšího přechodu žáků na 2. stupeň a seznámení s novým třídním učitelem. Adaptační kurz se zatím velmi osvědčil a bude se s ním pokračovat i v následujících letech. V téže spolupráci se ve výtvarné třídě realizovalo sociometrické šetření za účelem zjištění vzájemných vztahů mezi žáky a jejich postavení ve třídním kolektivu. Taktéž ve stejné spolupráci proběhly adaptační aktivity v 5. A za účelem zlepšení klimatu ve třídě a zlepšení vztahu mezi žáky a třídní učitelkou.

Velkým plusem bylo znovuoobnovení žákovského parlamentu, který je nástrojem žákovské samosprávy a jehož členy jsou zástupci z jednotlivých tříd. Žáci se zde učí komunikovat na určité úrovni s vedením školy, předkládají případné návrhy svých spolužáků, které zpětně informují o závěrech a řešeních, a podílejí se na organizaci školních akcí.

Pedagogové pro žáky organizují tematické výlety a exkurze, které významně přispívají ke stmelování třídních kolektivů. Významně se na této činnosti podílí i vychovatelky, které pro žáky ŠD organizují velké množství zajímavých a atraktivních činností. Pravidelně se také organizují projekty a sportovní akce, které přinášejí žákům školy možnosti realizovat se i mimo školní výuku.

VP a ŠMP poskytují po dohodě konzultace žákům, případně jejich rodičům, pokud o ně požádají. S rodiči pravidelně jednají třídní učitelé na třídních schůzkách nebo v rámci předem dohodnutého setkání. Informace o školním dění rodiče získávají také z Plesenských novin či webových stránek školy.

6.2.2 Negativa – co se nám nedaří

Problémovým jevem i nadále zůstává záškoláctví, zejména skryté, kdy je žák omlouván rodiči z vyučování. Letos k problémovým jevům výrazně přibyl i vandalismus, kdy zejména někteří žáci 2. stupně opakovaně ničili školní majetek. V příštím školním roce se snad případy vandalismu zmenší, jelikož žáci, kteří ničili školní majetek, již dokončili povinnou školní docházku. Ke snížení počtu případů tohoto typu rizikového chování jistě přispěje rozšíření kamerového systému ve škole a jejím okolí.

Velikým problémem je nezájem rodičů o školu či o své děti, jelikož se velká část rodičů nezúčastňuje pravidelných třídních schůzek. Rodiče jsou stejně jako žáci, pedagogický sbor, odborníci i instituce zapojeni do preventivního programu, takže je důležité, aby se i oni zapojovali do činností školy.

6.2.3 Úkoly pro příští školní rok

Pro příští školní rok máme vytyčeny tři nejdůležitější úkoly:

- a) prohloubit a zkvalitnit spolupráci s rodiči, a to hlavně na druhém stupni,
- b) dále zkvalitňovat naplnění cílů,
- c) pokračovat v rozvíjení toho, co se v uplynulých letech osvědčilo.

7. Krizový plán

Krizový plán je dokument, ve kterém je obsažen doporučený návod postupu řešení krizových situací ve škole. Vychází z těchto dokumentů:

- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č. j. 21291/2010-28 2.
- Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance, č. j. 14423/99-22 3.
- Metodický pokyn ministra školství k prevenci a řešení šikánování mezi žáky škol a školských zařízení, č. j. 28275/2000-22 4.
- Metodický pokyn k jednotnému uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví, č. j. 10194/2002-14 5.
- Pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci zneužívání návykových látek ve školách a školských zařízeních, č. j. 16227/96-22 6.
- Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MSMT-21149/2016)
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28)

Právní rámec krizového plánu:

- Zákon č. 359/1999 Sb., o sociální a právní ochraně dětí
- Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů
- Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích
- Zákon č. 140/1967 Sb., Trestní zákon
- Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách
- Závazný pokyn policejního Prezidenta č. 8/2001 č. 4/200 o vstupu Policie ČR do škol

Krizový plán je přílohou PP a zahrnuje nejobvyklejší problémy spojené s rizikovým chováním žáků a stanovuje doporučený postup pro jejich řešení a také sankční řád při prokázání přestupku proti školnímu řádu či zákonu. Krizový plán má povahu doporučení, nikoliv směrnice – záleží na zvážení okolností každé jednotlivé krizové situace, kdy rozhodnutí o vhodném postupu i míře potrestání přestupku závisí na rozhodnutí TU, který danou situaci prověřuje.

V rámci účinné prevence rizikového chování žáků školy je potřeba věnovat zvýšenou pozornost všem změnám v chování i prospěchu, které se u jednotlivce nebo v kolektivu vyskytnou. Při jakékoliv změně chování nebo i podezření je nutné zjistit příčinu změny a o zjištěných poznatcích informovat třídního učitele, metodika prevence, výchovného poradce a vedení školy. Zmínění pedagogičtí pracovníci budou problém šetřit a řešit, případně spolupracovat při řešení s dalšími institucemi (metodik prevence PPP, SVP, OSPOD, Policie ČR, neziskové organizace zaměřené na primární prevenci, dětská lékařství).

Škola o zjištěném stavu informuje zákonné zástupce žáků a s ohledem na situaci buď individuálně, nebo prostřednictvím mimořádné třídní schůzky zákonným zástupcům nabídne pomoc při řešení problému, případně doporučí poradenské zařízení.

Zákonným zástupcům žáků škola garantuje možnost pravidelného získání informací o prospěchu a chování svých dětí. Umožňuje jim žádat o objasnění hodnocení prospěchu, chování a postupu řešení vzniklého problému.

Třídní učitelé při podezření na zanedbání povinné péče o dítě, nadměrné tělesné tresty, domácí násilí apod. upozorní zákonné zástupce a informují o dané skutečnosti vedení školy, výchovného poradce a metodika prevence. Stejně postupují při obdržení této informace od jiných pedagogů, zaměstnanců školy či žáků. Pokud nedojde následně k pozitivní změně, hlásí danou situaci ředitel školy na odbor péče o dítě a na policii.

Pokud krizová situace není součástí krizového plánu, tak najdeme postup v Metodickém doporučení k primární prevenci rizikového chování dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28).

Školní preventivní tým

Školní metodik prevence: **Mgr. Lukáš Svoboda**

Výchovný poradce, školní speciální pedagog: **Mgr. Anna Horčíčková**

Zástupkyně ředitele: **Ing. Radka Dyčková**

Třídní učitel

7.1 Šikana

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrozit nebo zastrašovat jiného žáka, případně skupinu žáků. Jedná se o cílené a opakované užití fyzických a psychických útoků jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky, v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování. Může mít i formu sexuálního obtěžování až zneužívání. Může se realizovat i prostřednictvím moderních komunikačních prostředků, především prostřednictvím internetu a mobilu (viz kyberšikana).

Existuje rozdíl mezi vyšetřováním počátečních a pokročilých stádií. Proto existují dva typy scénáře:

SCÉNÁŘ 1

POKUD ZAMĚSTNANEC ŠKOLY ZJISTÍ INFORMACE O POČÁTEČNÍ ŠIKANĚ (stádium 1 – počátek 3) A JINÉM AGRESIVNÍM CHOVÁNÍ, JE POVINNEN POSTUPOVAT NÁSLEDOVNĚ:

1. Neprodleně oznámit toto zjištění metodikovi prevence.
2. Následuje schůzka metodika prevence, třídního učitele, ředitele školy, případně svědků z řad zaměstnanců, a jsou dohodnuty další kroky.
3. Metodik prevence, třídní učitel, výchovný poradce (podle domluvy) vedou rozhovory s obětí a svědky. Vše zaznamenat. Zjistit:
  - Kdo je obětí, popřípadě kolik je obětí.
  - Kdo je agresorem, kolik je agresorů. Kdo z nich je iniciátorem – aktivní účastník šikanování.
  - Co, kdy, kde a jak dělali agresoři obětím.
  - K jak vážným a agresivním a manipulativním projevům došlo.
  - Jak dlouho šikana trvá.
4. Možný rozhovor s dalšími svědky.
5. Metodik prevence s ředitelem školy provedou rozhovor s agresorem/agresory (opět je třeba vše písemně zaznamenat). Pokud je více agresorů, je možné je nechat mezi sebou konfrontovat.
6. Telefonické oznámení stavu věci rodičům agresorů (třídní učitel, nebo ředitel školy).
7. Potrestání agresora podle sankčního řádu školy/krizového plánu.
8. Práce se třídou, ve které k šikaně došlo – třídní učitel, metodik prevence, psycholog...

SCÉNÁŘ 2: POKROČILÁ NEOBVYKLÁ

- Pomoc u pokročilé šikany s neobvyklou formou – tzv. výbuchu skupinového násilí nebo také školního „lynčování“ má charakter krizového scénáře. V tomto případě nelze čekat na odborníka – specialistu, protože oběti jsou ohroženy na zdraví, nebo dokonce na životě a později je většinou nemožné případ vyšetřit. Jedná se o případ šikany, kdy dochází k trestnému činu (provinění) nebo se jedná o podezření na takovýto trestný čin (provinění). Škola tuto situaci není schopna vyřešit sama. Je nutná spolupráce specializovaných institucí a policie.

POKUD JE ZAMĚSTNANEC ŠKOLY SVĚDKEM ŠIKANY (stádium 3–5) NEBO JINÉHO AGRESIVNÍHO CHOVÁNÍ, JE POVINNEN POSTUPOVAT NÁSLEDOVNĚ:

1. Zvládnutí vlastního šoku – bleskový odhad závažnosti a formy šikany.
2. Bezprostřední záchrana oběti (první pomoc, popř. přivolání záchranné služby), zastavení skupinového násilí (oddělení agresorů).
3. Kontaktování metodika prevence, který bezprostředně kontaktuje ředitele školy a rodiče oběti o události. S vedením školy se domluví další postup.
4. Zabránění domluvě na křivé výpovědi.
  - dozor pedagogů, jiných dospělých osob
  - oddělení agresorů – zajistit u všech skupin dozor a hlavně nevyslýchat
5. Oznámení na policii, navázání kontaktu se specialistou na šikanování, informace rodičům (ředitel školy, metodik prevence).
6. Vlastní vyšetřování (ředitel školy, metodik prevence, třídní učitel).
  - rozhovor s obětí a informátory
  - nalezení nejslabších článků nespolupracujících svědků
  - individuální, popřípadě konfrontační rozhovory se svědky
  - rozhovor s agresory
  - **NIKDY NEKONFRONTOVAT OBĚTI A AGRESORY!**
7. Spolupráce s dalšími institucemi.
8. Potrestání agresora a další práce s agresorem.
9. Práce se třídou, skupinou, ve které k šikaně došlo.

V jakém případě vyrozumět Policii ČR a OSPOD?

- Pokud má učitel jistotu, že byl spáchán trestný čin. Bývá to často u pokročilé šikany.
- Jestliže má pedagog podezření, zákon určuje školskému zařízení za povinnost nahlásit tuto skutečnost obecnímu úřadu, tedy sociálnímu pracovníkovi z orgánu sociálně právní ochrany dětí (OSPOD).
- V případě, že rodiče odmítají spolupracovat se školou a opakovaně se odmítají zúčastnit výchovných komisí, je škola povinna vyrozumět OSPOD.

Výchovná opatření (míru zhodnotí intervenční tým):

1. Napomenutí třídního učitele
2. Důtka třídního učitele
3. Důtka ředitele školy
4. Snížená známka z chování

7.2 Šikana zaměřená na učitele

Šikana zaměřená na učitele ze strany žáků musí být chápána jako celostní a multidimenzionální problém, který se týká všech členů školy. Není pouze výsledkem osobnostních charakteristik učitele nebo jeho sociálních či pedagogických kompetencí, jak bývá interpretována. Neměla by proto být v žádném případě považována za individuální záležitost konkrétního pedagoga, kterou by si měl vyřešit sám. Odpovědnost za prevenci a řešení šikany nese vedení školy, potažmo také zřizovatel. Šikana zaměřená na učitele je specifická tím, že dojde k narušení jasně definovaných rolí (učitel/žák) a žák se dostane do pozice větší moci než pedagog, bez ohledu na formálně vyšší moc a autoritu učitele. Šikana zaměřená na učitele se nejčastěji odehrává ve škole – ve třídách a na chodbách, nicméně může se odehrávat také mimo školu, ve veřejných prostorách, v místě bydliště pedagoga nebo v kyberprostoru. Je zapotřebí mít na paměti, že šikanou může trpět i vysoce zkušený a

kompetentní pedagog. Pedagog může vnímat situaci, kdy je šikanován žáky, jako stigma a pociťuje stud a selhání, což mu zároveň často brání vyhledat pomoc u kolegů, vedení školy nebo ve svém okolí. Je zapotřebí, aby škola vytvořila bezpečné prostředí a atmosféru důvěry, ve kterém bude tento druh rizika uznán a budou nastaveny mechanismy a postupy k ochraně pedagogů a k účinné prevenci a řešení takového chování, se kterými budou všichni žáci, pedagogové a zákonní zástupci seznámeni.

Prevence šikany zaměřené na učitele:

- celoškolský přístup – dobré sociální klima, uvědomění si rizika výskytu šikany učitele ve škole, otevřené odmítání takového chování,
- vedení školy vyjadřuje pedagogům podporu, oceňuje jejich práci, podporuje spolupráci v pedagogickém sboru,
- jasně stanovený postup školy, jakým mají pedagogové oznámení o šikaně podat, komu ho podat a jak s tím bude nakládáno,
- pedagog nastavuje a uplatňuje jasná pravidla chování ve třídě – na konflikty reaguje včas, používá stanovené důsledky nerespektování dohodnutých pravidel chování, vyhýbá se řešení konfliktu a konfrontaci ze strany žáka před celou třídou, usměrňuje řešení na individuální konfrontaci,
- pedagog posiluje zapojení žáků do výuky – dává jim výběr, činí výuku pro žáky zajímavou,
- pedagog očekává úspěch od všech žáků – staví na silných stránkách žáka, neponižuje a nezesměšňuje žáka před třídou, při hodnocení žáka zachovává jeho důstojnost,
- pedagog si všímá změn v náladách, emocích a v chování žáka a včas na ně reaguje,
- problémy neřeší sám, ale ve spolupráci se školním poradenským pracovištěm, případně s vedením školy.

KRIZOVÝ PLÁN

Pedagog, který čelí šikaně ze strany žáka, je v dané situaci v pozici oběti, která by neměla zůstat v situaci sama, ale měla by vyhledat pomoc ostatních.

- Problémy pedagog neřeší sám, ale ve spolupráci se školním poradenským pracovištěm, případně s vedením školy.
- V případě bezprostředního ohrožení pedagoga žákem si pedagog zajistí bezpečí (odejde ze třídy, přivolá si pomoc apod.) a požádá o spolupráci jiného kolegu nebo vedení školy pro zajištění dohledu ve třídě, popřípadě izolaci agresora a zajištění bezpečí pro ostatní žáky třídy.
- Je zapotřebí, aby sám pedagog, kolegové i vedení školy porozuměli tomu, že pedagog byl vystaven traumatickému zážitku a že tento zážitek byl bolestivý i pro svědky (kolegy nebo žáky třídy). Proto je zapotřebí věnovat čas zpracování šoku, neobviňovat se, vyhledat sociální podporu od kolegů a případně vyhledat odbornou pomoc.
- Šikana pedagoga bývá často spojena s šikanou mezi žáky. Škola proto zajistí posouzení sociálních vztahů ve třídě a na základě výsledků nastaví odpovídající řešení.
- Pro třídu, ve které se šikana odehrála, škola zajistí intervenční program k řešení šikany za účelem znovunastolení bezpečí ve třídě.

7.3 Kyberšikana

Kyberšikanu definujeme jako zneužití ICT (informačních komunikačních technologií), zejména pak mobilních telefonů a internetu, k takovým činnostem, které mají někoho záměrně ohrozit nebo mu ublížit. Podobně jako u šikany tváří v tvář se jedná o úmyslné chování, kdy je oběť napadána útočníkem nebo útočníky. Povaha a provedení útoku pak určuje její závažnost.

Kdo řeší:

- U každého podezření o výskytu daného jevu musí být vždy informován:

- ředitel školy
- školní metodik prevence s výchovným poradcem, třídním učitelem, se školským poradenským zařízením, pediatrem.

Postup při řešení kyberšikany (ŠMP, TU, ředitele)

1. Zajistit ochranu oběti. Kontaktovat operátora mobilní sítě nebo zřizovatele www stránek, profilu atd.
2. Zajistit dostupné důkazy.
3. Důkladně vyšetřit (**NEKONFRONTOVAT OBĚŤ A AGRESORA**) a žádat odbornou pomoc – vyšetřit všechny souvislosti se zjištěným incidentem. Zajistit si podporu a pomoc externího pracovníka (IT expert, PPP, policie...).
4. Informovat rodiče oběti a rodiče kyberagresora. Poučit rodiče o tom, koho mohou kontaktovat (Policii ČR, OSPOD, PPP, právní zástupce atd.). Některé případy kyberšikany nespádají do kompetence školy.

Výchovná opatření (míru zhodnocení MP, výchovný poradce, ředitel školy):

1. Napomenutí třídního učitele
2. Důtka třídního učitele
3. Důtka ředitele školy
4. Snížená známka z chování

7.4 Záškoláctví

Za záškoláctví je považována neomluvená absence žáka ve škole. Jedná se o přestupek, kterým žák úmyslně zanedbává školní docházku. Je chápáno jako porušení školního řádu, současně jde o porušení školského zákona, který vymezuje povinnou školní docházku.

Druhy záškoláctví:

- Právě záškoláctví – žák se ve škole neukazuje, ale rodiče si myslí, že do školy chodí.
- Záškoláctví s vědomím rodičů – na této formě se podílí několik typů rodičů, jejichž hlavními charakteristikami je buď odmítavý postoj ke škole, nebo přílišná slabost ve vztahu k dítěti či závislosti na pomoci a podpoře dítěte v domácnosti.
- Záškoláctví s klamáním rodičů – existují děti, které dokážou přesvědčit rodiče o svých zdravotních potížích, kvůli kterým nemohou jít do školy, a rodiče jim absenci omlouvají pro tyto zdravotní důvody. Tento typ záškoláctví je však obtížně rozlišitelný od záškoláctví s vědomím rodičů.
- Odmítání školy – některým typům dětí činí představa školní docházky psychické potíže.

Kdo řeší + s kým spolupracuje

- U každého podezření o výskytu daného jevu musí být vždy informován ředitel školy.
- Školní poradenské pracoviště (školní metodik prevence, výchovný poradce, speciální pedagog)
- OSPOD, Policie ČR

Jak postupovat – vyšetření příčin záškoláctví

- Rozhovor s dítětem – žákem
  - Porozumět individualitě žáka
  - Nutné komunikovat přátelsky, bez hodnocení a odsuzování
  - Hovořit zásadně o konkrétním chování, bez nálepkování žáka
  - Nezjišťovat věcnou stránku problému, ale jak ho žák prožíval
  - Zajímat se, jak svoje chování vidí s odstupem, co si o něm myslí teď

- Společně hledat cesty k nápravě
- Má-li žák dobrou vůli chovat se lépe, připravit mu pro to podmínky v rodině i ve škole
- Rozhovor s rodiči
  - Vyjádřit porozumění jejich emocím
  - Vést k porozumění motivací chování dítěte
  - Co rodiče mohou, nebo dokonce musí udělat ke zlepšení situace
  - Na konci rozhovoru vždy shrnout, co bylo dohodnuto
  - Dohodnout se na následném sezení a reflexi, jak dohodnutá opatření fungují případně k hledání dalších možností

Kdy informovat Policii ČR, OSPOD

- Neomluvenou nepřítomnost do součtu 10 vyučovacích hodin u žáka na 1. stupni a 12 vyučovacích hodin žáka na 2. stupni řeší se zákonným zástupcem žáka třídní učitel formou pohovoru, na který je zákonný zástupce pozván (telefonicky, doporučeným dopisem). Projedná s rodičem důvod nepřítomnosti žáka, způsob omlouvání jeho nepřítomnosti, upozorní ho na povinnost stanovenou zákonem a seznámí zákonného zástupce s možnými důsledky v případě nárůstu neomluvené absence. O pohovoru provede zápis, do něhož uvede způsob nápravy dohodnutý se zákonným zástupcem. Zákonný zástupce zápis podepíše a obdrží kopii. Odmítnutí či převzetí se do zápisu nezaznamenává.
- Pokud má žák 1. stupně víc než 10 neomluvených hodin a žák 2. stupně víc než 12 neomluvených hodin, svolává ředitel školy školní výchovnou komisi. Podle závažnosti absence žáka se jí účastní: ředitel školy, zákonný zástupce, třídní učitel, výchovný poradce, školní metodik prevence, popř. další odborníci. O průběhu a závěrech jednání se provede zápis, který zúčastnění podepíší. Neúčast nebo odmítnutí podpisu zákonnými zástupci se v zápise zaznamenávají. Každý účastník jednání obdrží kopii zápisu.
- V případě, že neomluvená nepřítomnost žáka na 1. stupni přesáhne 25 hodin a žáka na 2. stupni 30 hodin, zasílá škola oznámení o zanedbání školní docházky s náležitou dokumentací (např. kopií písemného pozvání zákonných zástupců žáka k návštěvě školy, kopii zápisu z pohovoru, písemné vyjádření výchovného poradce, kopii písemného pozvání zákonných zástupců žáka na výchovnou komisi, kopii o jednání výchovné komise, záznamy o jednání v rámci individuálního výchovného plánu apod.) orgánu sociálně-právní ochrany dětí nebo pověřenému obecnímu úřadu. V rámci sociálně-právní ochrany se dětmi a mladistvými s opakovanými poruchami závažného rázu zabývají kurátoři pro děti a mládež. Jejich úkolem je v tomto případě řešení případů záškoláctví ve spolupráci s rodiči a se školou.
- V případě opakovaného záškoláctví v průběhu školního roku následuje hlášení o zanedbání školní docházky Policii ČR. Problematika záškoláctví je obsažena přímo v trestním zákoně (trestné činy proti rodině a mládeži), uvádí se i v trestním zákoníku Trestné činy proti rodině a dětem.
- Pokud má žák více zameškaných hodin, které jsou sice omluvené, ale učitel má podezření na skryté záškoláctví, může tuto informaci konzultovat s OSPOD.

Výchovná opatření (míru zhodnotí metodik prevence, výchovný poradce, ředitel školy v návaznosti na ustanovení školního řádu)

1. Napomenutí třídního učitele
2. Důtka třídního učitele
3. Důtka ředitele školy
4. Snížená známka z chování

7.5 Vandalismus

Vandalismus se ve školním prostředí projevuje ničením školního majetku nebo jeho poškozováním a ničením majetku ostatních žáků, případně dalších členů školní komunity. Jedná se buď o významné útoky na věci, které mají za následek jejich úplné zničení, nebo významné poškození. Důvody pro takové chování jsou nejrůznější a pro vypořádání se s jevem je třeba se jimi zabývat v každém konkrétním případě. Jestliže se jedná o záměr a cíl, pak je třeba použít vůči žákovi/žákyni jiné opatření, než když se jedná o snahu na sebe upozornit, vyrovnat se spolužákům a spolužačkám nebo o následek šikany či její doprovodný projev.

- Každý je odpovědný za škody, které svým jednáním způsobil.
- Pokud vznikne škoda na školním majetku, je potřeba sepsat o celé záležitosti záznam – kdo, kdy, kde, jak, proč, čím. Vždy je informován ředitel školy, MP, VP, třídní učitel.

Kdy hlásit rodičům?

- V případě, kdy je způsobená škoda nepatrná nebo malá (trestní zákoník 5000,- Kč), je třeba věc oznámit rodičům tehdy, jestliže dítě věc poškodilo úmyslně a nejeví žádnou snahu o nápravu. V případě škod většího rozsahu nebo škod na majetku někoho třetího (spolužák, cizí osoba v průběhu školní exkurze atd.) oznamujeme rodičům vždy.

Kdy hlásit policii?

- V případě, kdy je škoda nikoliv nepatrná, nikdo nejeví snahu o nápravu a škola není vlastními silami schopná domoci se takové nápravy. Musí se jednat o úmyslné poškození nebo zničení věci. Hlásí se také tehdy, jestliže o to žádá poškozený nebo poškozená nebo jejich zákonní zástupci.

Kdy hlásit OSPOD?

- V případech, kdy se jedná o opakované jednání. Taktéž tehdy, když výchovná a další opatření, která zvolila škola, neměla žádný účinek.

Výchovná opatření (míru zhodnotí MP, výchovný poradce, ředitel školy v návaznosti na ustanovení školního řádu)

1. Napomenutí třídního učitele
2. Důtka třídního učitele
3. Důtka ředitele školy
4. Snížená známka z chování

7.6 Krádež

Krádež je takové jednání, při kterém se někdo zmocní věci, která není jeho, a to za účelem si ji ponechat, používat ji apod., aniž by s tím majitel věci souhlasil, nebo o tom byl informován. Předmětem krádeže bývá de facto cokoliv, co někdo může potřebovat. Hmotná škoda není vždy rozhodující, protože pro majitele mají některé předměty osobní a emocionální hodnotu. V případě krádeží není rozhodujícím situačním faktorem čas, jako v případě vandalismu, ale příležitost. Většinou se kradou věci volně položené a nezabezpečené. Čím menší předmět je a cennější nebo zajímavější, tím je pro zloděje lákavější.

Postup při řešení krádeže:

1. Každý, kdo se dopustí krádeže na školní půdě, by měl mít možnost pohovořit si o svém jednání s ředitelem školy.

2. S náhradou způsobené škody postupujeme jako u vandalismu. Preferujeme nápravu vztahu mezi poškozeným a zlodějem – trváme na tom, aby zloděj věc vrátil přímo poškozenému, omluvil se a nabídnul za své chování nějakou kompenzaci.
3. Zákonné zástupce zloděje vyrozumíme vždy až poté, kdy budeme přesně znát příčiny, které žáka k takovému chování vedly, a to zejména v případě menších žáků.
4. O krádeži bude proveden zápis, ze kterého budou jasně vyplývat všechny důležité skutečnosti: kdo, kdy, kde, jak, proč, čím....

U každého podezření o výskytu daného jevu musí být vždy informován ředitel školy. Dále tuto situaci řeší:

- Školní poradenské pracoviště (školní metodik prevence, výchovný poradce, speciální pedagog)
- PPP, OSPOD, Policie ČR

Kdy hlásit rodičům?

- Rodičům poškozeného vždy ihned, rodičům zloděje rovněž vždy, nicméně mělo by tomu předcházet precizní zjištění příčin. Celá řada dětí krade proto, že je někdo krást poslal a oni z něj mají strach. Není to sice o nic menší krádež, ale je to informace, kterou by rodič měl také vědět.

Kdy hlásit policii?

- V případě, kdy je škoda nikoliv nepatrná, nikdo nejeví snahu o nápravu a škola není vlastními silami schopná domoci se takové nápravy. Musí se jednat o úmyslné zcizení, poškození nebo zničení věci. Hlásí se také tehdy, jestliže o to žádá poškozený nebo jeho zákonní zástupci. Škola není orgán činný v trestním řízení, takže nemůže nic vyšetřovat.

Výchovná opatření (míru zhodnotí MP, výchovný poradce, ředitel školy)

1. Napomenutí třídního učitele
2. Důtka třídního učitele
3. Důtka ředitele školy
4. Snížená známka z chování

7.7 Spektrum poruch příjmu potravy, sebepoškozování

Poruchy příjmu potravy (dále PPP) se často rozvíjejí pomalu a nenápadně, ztracené v nevhodných jídelních návycích vrstevníků a rodiny. Mentální anorexie začíná nejčastěji ve věku třinácti až osmnácti let, mentální bulimie obvykle mezi patnáctým až pětadvacátým rokem věku. PPP patří mezi nejčastější problémy dospívajících dívek a mladých žen. PPP mohou způsobovat řadu zdravotních komplikací, které souvisí především s váhovým úbytkem a nedostatečnou výživou. Důsledky mohou být také zvracení, nadužívání projímadel nebo diuretik. Sebepoškozování je záměrné a opakované ubližování si ve snaze vypořádat se s nepříjemnými duševními stavy. Projevuje se zraňováním vlastního těla a je signálem vážného psychického problému, jenž postižený nedokáže zvládnout jiným způsobem.

Kdy, koho a v jakém případě informovat, pokud máme u žáka podezření:

- Třídní učitel, výchovný poradce a metodik prevence projednají situaci a následně rodiče informuje třídní učitel.
- 1. Rodiče informujeme vždy, když dítě výrazněji zhubne, opakovaně bylo přistiženo, že zvrací, sebepoškozuje se. Rodiče informujeme, i když dítě nechodí do školní jídelny.
- 2. Pokud rodiče odmítají řešit situaci, oznamujeme tuto situaci ošetřující dětské lékařce, popř. OSPOD.

Možnosti a limity pedagoga

- Učitel není terapeut, zprostředkuje dítěti a rodině zpětnou vazbu o některých jídelních zvyklostech dítěte, může pomoci předcházet šikaně pro fyzický vzhled a výkon (zejména v TV), doporučit, popř. zprostředkovat, kontakt s psychologem nebo lékařem.

7.8 Návykové látky (alkohol, tabákové výrobky, omamné látky...)

Alkohol je v Evropě nejrozšířenější návykovou látkou. Rozšířenost pití alkoholu má hluboké společenské a kulturní kořeny. V České republice je podle zákona možné podávat a prodávat alkohol zletilým osobám, tj. od 18 let věku.

Nález alkoholu ve škole

a) Nalezený alkohol v prostorách školy:

1. Nepodrobuje se žádnému testu ke zjištění jeho chemické struktury.
2. Oznámení vedení školy
3. Uložení u vedení školy pro případ důkazu
4. Provede se stručný záznam (třídní učitel, metodik prevence – datum, čas a místo zajištění).

b) Zadržení alkoholu u žáka:

1. Nepodrobuje se žádnému testu.
2. Nálezce oznámí nález vedení školy a zajistí uložení alkoholu u vedení školy.
3. Podle závažnosti momentálního stavu žáka, případně dalších okolností, pedagog posoudí, jestli mu hrozí nějaké nebezpečí.
4. V případě, kdy je žák pod vlivem alkoholu do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc s péčí, volá lékařskou službu první pomoci.
5. Provede se záznam s vyjádřením žáka (pokud to jeho stav dovoluje)
  - Záznam obsahuje datum, místo, čas, jméno žáka – podpis žáka, v případě, že odmítne, uvede pracovník školy tuto skutečnost do zápisu, záznam obsahuje minimálně 2 účastníky z řad pedagogů jako svědků
6. Záznam se uloží do agendy metodika prevence.
7. Vyrozumění zákonného zástupce, v případě opakování – oznámení OSPOD
8. Za nebezpečné a protiprávní jednání je rovněž považováno navádění jiných žáků k užívání alkoholických nápojů.
9. Z konzumace alkoholu ve škole je třeba vyvodit sankce stanovené školním řádem.

Závislost na tabáku je nejčastější ve formě cigaret, e-cigaret.

Nález tabákových výrobků ve škole:

1. Při přistižení žáka je primárně nutné mu zabránit v další konzumaci.
2. Tabákový výrobek je třeba žákovi odebrat a zajistit.
3. Pedagogický pracovník o události sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka.
4. Záznam založí školní metodik prevence do své agendy.
5. Třídní učitel informuje zákonného zástupce o porušení zákazu kouření. Při opakování vyrozumí škola OSPOD.

Užívání omamných a psychotropních látek lze považovat za rizikové chování, na kterém se podílí mnoho faktorů. Vydefinování rizikových faktorů pomáhá najít vhodné a účinné intervence a předcházet hlubším negativním dopadům, které ovlivňují rozvoj osobnosti.

Jak postupovat při nálezu OPL:

a) Nález OPL v prostorách školy:

1. Látku nepodrobujeme žádnému testu a ihned informujeme vedení školy.
2. V přítomnosti dalšího pracovníka školy vložíme látku do obálky, napíšeme datum, čas a místo nálezů. Ředitel školy nebo jeho zástupce obálku přelepí, přelep opatří razítkem školy a svým podpisem a uschová do školního trezoru. O nálezů vyrozumí Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky.

b) Nález látky, kterou považujeme za OPL, u žáka:

1. Látku nepodrobujeme žádnému testu.
2. POKUD MÁME PODEZŘENÍ, ŽE ŽÁK JE POD VLIVEM OPL:
  - Pedagogický pracovník posoudí, zda žákovi nehrozí nějaké nebezpečí.
  - Pokud je žák pod vlivem OPL do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a přivolá lékařskou službu první pomoci.
  - Ředitel školy informuje zákonného zástupce, že žák konzumoval OPL ve škole a je schopen výuky. V případě, že zákonného zástupce nelze kontaktovat, vyrozumí škola OSPOD a vyčká jeho pokynů. Škola může od orgánu sociálně právní ochrany vyžadovat pomoc.
3. O nálezů ihned uvědomí ŠMP vedení školy.
4. O nálezů sepíše ŠMP stručný záznam s vyjádřením žáka, u kterého byla látka nalezena. Zápis podepíše i žák, u kterého byla látka nalezena nebo který látku odevzdal. V případě, že žák podpis odmítá, uvede pedagogický pracovník tuto skutečnost do zápisu. Zápisu a rozhovoru je přítomen ředitel školy nebo jeho zástupce. Zápis záznamu založí ŠMP do své agendy.
5. Ředitel školy nebo jeho zástupce o nálezů vyrozumí Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky.
6. Ředitel školy vyrozumí zákonného zástupce žáka.
7. V případě, že je látka nalezena u žáka, který se jí intoxikoval, předají zajištěnou látku výše uvedeným postupem přivolanému lékaři. Další postup nutný k identifikaci látky pak zajistí Policie ČR.

c) Podezření, že má žák OPL:

1. Jedná se o podezření ze spáchání trestného činu nebo přestupku, a proto řešení této situace spadá do kompetence Policie ČR
2. Bezodkladně vyrozumíme Policii ČR, zkonzultujeme s ní další postup a informujeme zákonného zástupce žáka.
3. Žáka izolujeme od ostatních žáků a do příjezdu Policie ČR je nutné mít žáka pod dohledem.
4. U žáka v žádném případě neprovádíme osobní prohlídku, prohlídku jeho věcí.

Kdo s kým spolupracuje:

- Vždy řeší: ředitel školy, výchovný poradce, ŠMP, třídní učitel.
- Vždy informujeme rodiče.
- Je vhodné informovat i dětského lékaře.
- V případě, kdy spolupráce s rodiči není efektivní a dítě je ohroženo, má škola povinnost obrátit se na OSPOD s upozorněním na možné ohrožení výchovy dítěte.
- V případě užití OPL informujeme Policii ČR.

Výchovná opatření (míru zhodnotí MP, výchovný poradce, ředitel školy)

1. Napomenutí třídního učitele
2. Důtka třídního učitele
3. Důtka ředitele školy
4. Snížená známka z chování

7.9 Syndrom týraného, zneužívaného a zanedbaného dítěte – CAN

Jde o jakoukoliv formu týrání, zneužívání a zanedbávání dětí, která je pro naši společnost nepřijatelná. Dítě nejčastěji poškozují jeho rodiče a další členové rodiny, pokud jsou k dítěti necitliví a bezohlední a pokud je podřizují nebo využívají k uspokojení vlastních potřeb. Takové chování můžeme chápat jako zneužití fyzické síly nebo psychické nadřazenosti a moci dospělého nad podřízeným a závislým dítětem.

Kdo řeší + s kým spolupracujeme:

- U každého podezření o výskytu daného jevu musí být vždy informován ředitel školy.
- Školní metodik prevence s výchovným poradcem, třídním učitelem, se školským poradenským zařízením, pediatrem, orgánem sociálně právní ochrany dětí

Cíl intervence

- Cílem intervence musí snaha předejít vzniku traumatizace dítěte, zabránit pokračování a rozvoji dlouhodobých zdravotních, sociálních a psychických následků.

Jak postupovat při podezření na CAN:

1. První, co musí učitel udělat, je vůbec všimnout si a odhalit to, že dítě nese nějaké stopy týrání (zhoršení prospěchu – žákovi je jedno jakou známku dostane, veselý žák => úzkostný žák, problémy ve vztazích se spolužáky, agresivní chování, změny v pravidelných návycích).

2. Navázání osobního kontaktu se žákem, rozhovor (nejlépe třídní učitel).

- Pokud se nedaří navázat kontakt, je dobré kontaktovat PPP.
- Jednou z možností je, že učitel žákovi, který se nechce se svým problémem svěřit, doporučí, aby se obrátil na Linku bezpečí. Dítě si může o svém problému po telefonu popovídat anonymně a záleží jen na něm, zda se během rozhovoru stane důvěřivějším a sdělí na sebe kontakt.

- Komunikace s ostatními spolužáky nebo sourozenci, zda o příčině problémů nevědí něco bližšího.

3. Rozhovor s rodičem

- V první fázi by měl učitel po rodiči chtít, aby pouze okomentoval problémy, které učitel u dítěte vyzoroval. Může tak i zjistit skutečnou příčinu žákova neobvyklého chování, než je domácí týrání. Nebo může být zájem školy o osud žáka pro zákonného zástupce dostatečnou výstrahou k tomu, aby si uvědomil, že další ubližování dítěti bude mít pro něj vážné následky. Také může z chování rodiče nepřímo poznat, zda v rodině k týrání nedochází.

4. Spolupráce s odborníkem

- Lékař – Pediatr si přeje, aby přišlo v doprovodu rodiče.
- PPP – sem by mělo jít dítě spolu se zákonným zástupcem.
- OSPOD – podezření na týrání žáka => situace se nezlepšuje, komunikace s rodiči k ničemu nevede.

Jak řešit sexuální zneužívání:

Sexuální zneužívání – je každé nepřiměřené vystavení dítěte sexuálnímu činu nebo chování, které vede k uspokojování potřeb zneužívatele. Pohlavní zneužívání je závažným trestným činem proti lidské důstojnosti, na který se vztahuje povinnost překazit jej (v souladu s trestním zákoníkem). Překazit znamená, že zabráníte páchání nebo dokončení takového jednání (oznámení orgánům činným v trestním řízení).

Dozvíím se => oznámím MP => řediteli => kontaktujeme policii a orgán sociálně-právní ochrany dětí

Dítě se mi svěřá osobně:

1. Uvědomit si, že jde o velmi citlivou záležitost.
2. Seznámit s tím ředitele školy a metodika prevence, TU (pokud se mu žák nesevěřil osobně).
3. Pokud se zneužívání dopouští rodič, není žádoucí informovat ho o tom, že se dítě ve škole sevěřilo.
4. Komunikovat s dítětem – podrobnější vyšetřování nechat na psychologovi, policii.
5. Vhodně dítěti sdělit, že skutečnost musíte ohlásit na policii.
6. Ohlásit na policii.
7. Ocenit dítě, že za námi přišlo, a ujistit ho, že pro něj uděláme vše, co je v našich silách.
8. Jestliže dítě nechce, abychom věc ohlásili, situaci konzultujeme s odborníkem, ale od oznámení události nás to nesmí odradit.

Dozvíím se to od spolužáků nebo z jiných zdrojů

Nejdříve si promyslííme, zda tomu nasvědčuje i naše pozorování. Pokusíme se s dítětem navázat rozhovor, ale do ničeho ho nenutíme. Prostředníkovi řekneme, že je důležité, aby za námi zneužívané dítě přišlo samo. Nevyšetřujeme a nijak nepátráme. Jestliže si nejsme jistí, oznámíme věc orgánu sociálně-právní ochrany, který ji prověří.

7.10 Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus

Za extremistické chování lze považovat takové chování, které je vědomě konáno ve prospěch politických, náboženských a etnických hnutí a ideologií, které směřují proti základům demokratického ústavního státu. U žáků se zpravidla jedná pouze o dílčí postoje a formy podpory, které mají často pouze slabý ideologický základ. Rasistické chování je takové, které na základě přisouzení psychických a mentálních schopností a dovedností skupinám definovaným podle biologického, rasového či národnostního původu tyto příslušníky těchto skupin hodnotí a případně (ve formě „tvrdého rasismu“) je i poškozují. Xenofobní chování je takové, které na základě subjektivně stanovených prvků cizosti (jinakosti) vyvolává obavy ze subjektů, které jsou jako cizí pojímány. V krajních případech může vést k jejich poškozování, což vyvolává protireakci. Antisemitské jednání je takové, které poškozují objekt židovského charakteru.

Kdo řeší:

- O výskytu daného jevu musí být informován ředitel školy, metodik prevence, TU => určení dalšího postupu.

Jak postupovat při řešení:

1. Zjistit hloubku extremistického přesvědčení či rasistických, xenofobních, antisemitských postojů u jednotlivců a zjistit jejich případné vazby na extremistickou scénu mimo školu.
2. Zjistit rozšíření uvedených postojů v kolektivu, třídě a škole.
3. Vyvolat diskusi o problémech souvisejících s uvedenými postoji s cílem odhalit jejich příčinu.
4. Zaměřit výuku na tyto problémy. Pozvat experty k diskusi s žáky.

V případě opakovaných verbálních či vizuálních projevů s možným extremistickým podtextem či v případě odůvodněného podezření na účasti žáka v extremistické partě a v případě užití násilí s extremistickým, rasistickým, antisemitským podtextem.

5. Informovat rodiče.

V případě podezření na promyšlenou a extremisticky, rasisticky, xenofobně nebo antisemitsky motivovanou činnost a na takto motivované vážnější formy násilí.

6. Informovat Policii ČR.